

HOOFSTUK 6SAMEVATTENDE SLOTBESKOUINGI. Terugskouing

'n Terugskouing oor die voorafgaande hoofstukke bring allereers 'n kernagtige opsomming mee.

Ten aanvang is by wyse van inleiding gewys op die prominente aard van die onderwys, gevolg deur 'n aanduiding van die sosiologiese aard van die onderhawige probleem en die omvang daarvan. Vervolgens is die studierein omlin en aangetoon wat die doel van die navorsing behels en metodes wat gebruik is om die doel te bewys.

Hierna is aangetoon wat die normatiewe aard van die samelewing behels, asook die pedagogiese aspek, ten einde die pedagogiese lewensterrein te omlin.

Binne die opset van die verhandeling was dit nodig om 'n uiteensetting van die begrippe

status en rol in die algemeen, as strukturele komponente van enige sosiale sisteem te gee, dog aangesien dit spesifiek om die onderwyser gaan, is 'n analise van die skool as 'n eie=soortige sosiale sisteem gegee, met beklem=toning van die veranderde en veranderende status en rol van die onderwyser daarbinne.

In aansluiting hierby is 'n hoofstuk gewy aan die omlýning van die algemene sosiale en professionele status van die onderwyser, met beklemtoning van die faktore wat aanleiding gegee het tot die veranderde opvatting om=trent die blanke onderwyser in Suid-Afrika.

Die pedagogiese werksaamheid is vanuit opvoedkundige-sosiologiese oogpunt gesien, nie beperk tot die terrein van werksaamhede van slegs die skool nie, dog kom ook voor in verskillende ander samelewingsverbande w.o. die gesin, kerk en staat, maar dan so dat die skool en die onderwyser in die brandpunt van belangstelling en in wisselwerking met die samelewingstotaliteit staan. Die een beïnvloed en vorm die ander. Aangesien prinsipiële gronde aangetoon is, is gebruik gemaak

van die wysgerige sosiologie, d.w.s. die rol van die mens se lewens- en wêreldbeskouing by die perspektivering en verklarings van die normatiewe aard van die samelewing en die beskouing oor die Christelike skool.

Vervolgens is gewys op die dinamiek en verandering van die samelewing en kultuur en watter faktore hiertoe bygedra het, maar ook wat die impak hiervan op die skool is en hoedat steeds meer funksies die posisie, status en rolle van die onderwyser intensiver en bemoeilik.

In Suid-Afrika is majinerie op die oomblik aan die werk gestel, by name die Nasionale Adviserende Onderwysraad, ten einde die Minister van Nasionale Opvoeding te adviseer t.o.v.wyses waarvolgens die status van die onderwysberoep verhoog kan word en veral aantreklik gemaak kan word vir mans, aangesien statistiek toon dat die onderwys met rasse skrede besig is om te vervroulik, wat op sigself 'n ingrypende uitwerking het op die status van die onderwysberoep.

Ook is lofwaardige vordering gemaak wat betref die konsolidasie en standaardisasie van die onderwys t.o.v. opleiding, beheer en beleid, terwyl wetgewing binne afsienbare tyd verwag word betreffende die totstandkoming van 'n professionele onderwysersraad, wat die status van die beroep daadwerklik en ingrypend behoort te verhoog.

Suid-Afrika bevind hom vir die huidige in 'n era wat buitengewoon gekenmerk word aan snelle verandering op alle lewensterreine - ook en veral wat die pedagogiese lewensterrein betref. Hierdie aanstormende veranderinge moet deur die huis en die skool verwerk word, so goed moontlik in harmonie met mekaar. Die besige lewe wat ouers lei, voer hulle weg van hulle kinders. Gaan die gebeure saam met die verstedeliking van 'n landelike volk, dan word hulle akuut en word die lewenstylvormende krag van die beginselgrondslag 'n saak waaraan alle opvoeders - primêr en sekondêr - hard moet werk. Tereg meld De Lange¹⁾ dat 'n volk se onderwyserskorps in hierdie tydperk van snelle verandering wat hoë eise meebring, na kwantiteit sowel as

1) De Lange, J.P. Die plek van die onderwys in 'n volk se bestaan. Handboek 7:11, 1972

kwaliteit beoordeel moet word. In tye van on=derwystekorte is die maklikste oplossing om toelatingstandaarde en die duur en kwaliteit van opleiding in te boet. Word die tekort so die hoof gebied, is kwaliteitstekort die gevolg. Die onderwys mag nie sy probleem oplos deur produksie te verhoog met prysgawe van kwali=teit nie.

II. 'n Slotgedagte

Dit is dringend noodsaaklik dat die pro=essionalisering van die onderwysberoep ten alle koste bespoedig moet word. Dit sal he=laas nie die probleem oplos deur 'n monument vir die onbekende onderwyser te wil oprig of een dag in die jaar te wil afsonder as 'n dag waarop met groot erkentlikheid hulde gebring word aan die onderwysers wat te midde van so vele probleme en ongunstige omstandighede nogtans wonders verrig nie.

As Christelike onderwyser aan 'n Christe=like skool, is die onderwyser as volks- en nasiebouer; as grensbewaker van ons volk se dierbaarste besit, geregtig op die hoogste

agting, erkenning en waardering van ons ganse samelewing. Al maak hierdie navorsing nie die geringste aanspraak op volledigheid nie, aangesien die laaste woord oor die status en rol van die onderwyser in 'n dinamiese wêreld nog lank nie gespreek is nie, word die vertrouwe gekoester dat dit 'n beskeie bydrae sal lewer tot die inslag van hierdie gedagte.